
Odbor za međunarodnu trgovinu

2023/0397(COD)

24.1.2024

NACRT MIŠLJENJA

Odbora za međunarodnu trgovinu

upućen Odboru za vanjske poslove i Odboru za proračune

o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Instrumenta za reforme i rast za zapadni Balkan
(COM(2023)0692 – C9-0408/2023 – 2023/0397(COD))

Izvjestitelj za mišljenje: Helmut Scholz

PA_Legam

KRATKO OBRAZLOŽENJE

Europska unija razvila je sveobuhvatnu politiku kako bi podržala postupno pristupanje zemalja zapadnog Balkana: Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova, Crne Gore, Sjeverne Makedonije i Srbije. Cilj je tog procesa potaknuti demokratski, gospodarski i društveni napredak u zemljama koje žele pristupiti EU-u, čime se promiče veća suradnja i stabilnost u Europi.

Europska unija, kao i dotične zemlje, u potpunosti je uvjerenja u europsku perspektivu zemalja zapadnog Balkana, u naše bliske kulturne, povijesne i geografske veze te u našu suradnju u nizu važnih područja.

Zapadni Balkan posebno je pogoden nedavnim krizama kao što su COVID-19, odlazak znatnog broja mladog stanovništva i gospodarske poteškoće pogoršane ruskom agresijom na Ukrajinu. Kupovna moć građana zemalja zapadnog Balkana iznosi između jedne trećine i jedne polovine prosječne kupovne moći u Europskoj uniji.

Izvjestitelj podržava zaključke sa sastanka na vrhu EU-a i zapadnog Balkana održanog 13. prosinca 2023. Europska unija ponovno je potvrdila nedvojbenu predanost budućem pristupu zemalja zapadnog Balkana Europskoj uniji i pozvala na ubrzanje procesa koji se temelji na zajedničkim vrijednostima demokracije i vladavine prava, vjerodostojnim reformama koje provode partneri i na pravednoj uvjetovanosti.

Kako bi ojačao tu predanost, EU pruža znatnu pomoć i finansijsku potporu toj regiji. Na taj način može doći do postupne integracije u jedinstveno tržište, kojoj će prethoditi snažna suradnja, europska potpora i regionalna integracija (kao pripremne mjere). Poboljšanje naših trgovinskih i komercijalnih odnosa također će biti jedan od ključnih čimbenika budućeg uspjeha tih zajedničkih napora.

Instrumentom za reforme i rast za zapadni Balkan znatno će se povećati finansijska pomoć. Finansijskim sredstvima iz Instrumenta podupirat će se programi reformi na zapadnom Balkanu, s naglaskom na socioekonomskim i temeljnim reformama, uključujući vladavinu prava i ciljana ulaganja.

Sredstva u okviru Instrumenta iznosit će 6 milijardi EUR za razdoblje 2024. – 2027. za dvije vrste potpore: dvije milijarde EUR u obliku bespovratne potpore i četiri milijarde EUR u povlaštenim zajmovima koje osigurava Europska unija. Izvjestitelj pozdravlja tu finansijsku obvezu, ali se zalaže za povećanje bespovratne potpore i fleksibilnosti u pogledu uvjetovanja zajmova.

Prijedlog Komisije uključuje strogu uvjetovanost tako što oslobođanje sredstava ovisi o postizanju ciljeva navedenih u prethodno odobrenim programima reformi. Izvjestitelj smatra da takav pristup iziskuje visok stupanj fleksibilnosti i uzimanje u obzir nedavnih kriza koje i dalje utječu na zemlje zapadnog Balkana. Izvjestitelj također ustraže u potrebi da se ta ambicija uvjetuje poboljšanjem socijalnih i radnih uvjeta, održivim razvojem i borbor protiv nejednakosti, posebno između muškaraca i žena.

Sva ulaganja moraju doprinijeti širem cilju pomaganja regiji da prijeđe na zeleno, klimatski neutralno, otporno, digitalno i uključivo gospodarstvo. Izvjestitelj insistira na utvrđivanju

prioritetnih ciljeva, posebno onih povezanih s vrijednostima koje dijelimo i kojima će se dodatno ojačati temelji procesa proširenja. Te vrijednosti uključuju vladavinu prava, demokraciju, poštovanje ljudskih prava i temeljnih sloboda promicanjem neovisnog pravosudnog sustava, borbu protiv prijevara, korupcije, organiziranog kriminala, pranja novca, utaje poreza i prijevara, poštovanje međunarodnog prava, slobodu medija i akademiske slobode, kao i okruženje pogodno za civilno društvo, poticanje socijalnog dijaloga te promicanje jednakosti između muškaraca i žena, nediskriminacije i tolerancije kako bi se zajamčilo i ojačalo poštovanje prava pripadnika manjina.

Iako bi taj program trebao omogućiti konvergenciju gospodarstava zemalja zapadnog Balkana i uskladiti njihove standarde s onima Europske unije, uz to približavanje naših gospodarstava moramo i ojačati naša kulturna, obrazovna, akademska, istraživačka i kreativna partnerstva. Izvjestitelj je uvjeren da, osim jačanja naših gospodarstava, postoji i znatan potencijal za bliže odnose i bolje međusobno razumijevanje.

AMANDMANI

Odbor za međunarodnu trgovinu poziva Odbor za vanjske poslove i Odbor za proračune da kao nadležni odbori uzmu u obzir sljedeće amandmane:

Amandman 1

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 12.a (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

*(12.a) Aktivnostima u okviru
Instrumenta trebali bi se podupirati
aktualni napor za smanjenje dohodovnih
nejednakosti radi poticanja socijalne
uključenosti i održivoga dugoročnog
rasta.*

Or. en

Amandman 2

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 12.b (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

*(12.b) Aktivnostima u okviru
Instrumenta trebalo bi, ako je to moguće,*

podupirati MSP-ove kako bi zemlje zapadnog Balkana dodatno ojačale svoje industrijske baze, među ostalim pružanjem tehničke pomoći i prijenosom tehnologije.

Or. en

Amandman 3

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 13.a (nova)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(13.a) Provedba ove Uredbe trebala bi se temeljiti na poštovanju te promicati poštovanje radničkih prava, kao što su minimalni standardi za radno pravo, ravnopravnost, zdravlje i sigurnost na radu i nediskriminacija te promicanje socijalne zaštite i socijalnog dijaloga, kako bi ih se dodatno uskladilo s pravilima i standardima EU-a.

Or. en

Amandman 4

Prijedlog uredbe Uvodna izjava 22.

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

Kako bi se osigurala učinkovita provedba Instrumenta, uključujući olakšavanje integracije korisnika sa zapadnog Balkana u europske lance vrijednosti, sva roba i materijali koji se financiraju i nabavljaju u okviru ovog Instrumenta trebali bi potjecati iz država članica, korisnika, ugovornih stranaka Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru i zemalja obuhvaćenih Prilogom I. Uredbi (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁰ i Prilogom I. Uredbi (EU) 2021/1529 te zemalja kojima je Komisija omogućila recipročan pristup vanjskoj pomoći u korisnicima, osim ako se roba i materijali

(22) Kako bi se osigurala učinkovita provedba Instrumenta, uključujući olakšavanje integracije korisnika sa zapadnog Balkana u europske lance vrijednosti, sva roba i materijali koji se financiraju i nabavljaju u okviru ovog Instrumenta trebali bi potjecati iz država članica, korisnika, ugovornih stranaka Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru i zemalja obuhvaćenih Prilogom I. Uredbi (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁰ i Prilogom I. Uredbi (EU) 2021/1529 te zemalja kojima je Komisija omogućila recipročan pristup vanjskoj pomoći u korisnicima, osim ako

ne mogu nabavljati pod razumnim uvjetima ni u jednoj od tih zemalja.

se roba i materijali ne mogu nabavljati pod razumnim uvjetima ni u jednoj od tih zemalja, *a u tom slučaju nabava bi trebala biti u skladu s postojećim i budućim propisima EU-a o dužnoj pažnji u lancima opskrbe.*

---

¹⁰ Uredba (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. lipnja 2021. o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, izmjeni i stavljanju izvan snage Odluke br. 466/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2017/1601 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 480/2009, (SL L 209, 14.6.2021., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

¹⁰ Uredba (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. lipnja 2021. o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, izmjeni i stavljanju izvan snage Odluke br. 466/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2017/1601 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 480/2009, (SL L 209, 14.6.2021., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

Or. en

Amandman 5

Prijedlog uredbe Članak 3. – stavak 2. – točka a

Tekst koji je predložila Komisija

ubrzanje tranzicije korisnika prema održivim i uključivim gospodarstvima koja su sposobna izdržati konkurentske tržišne pritiske jedinstvenog tržišta Unije te stabilnom ulagačkom okruženju;

Izmjena

(a) ubrzanje tranzicije korisnika prema održivim, *pravednim* i uključivim gospodarstvima koja su sposobna izdržati konkurentske tržišne pritiske jedinstvenog tržišta Unije te stabilnom ulagačkom okruženju;

Or. en

Amandman 6

Prijedlog uredbe Članak 3. – stavak 2. – točka g

Tekst koji je predložila Komisija

poticanje inovacija, posebno za MSP-ove i

Izmjena

(g) poticanje inovacija, posebno za MSP-ove i potporu zelenoj i digitalnoj

potporu zelenoj i digitalnoj tranziciji;

tranziciji *pružanjem tehničke pomoći i prijenosom tehnologije*;

Or. en

Amandman 7

Prijedlog uredbe Članak 3. – stavak 2. – točka i

Tekst koji je predložila Komisija

daljnje jačanje osnova na kojima počiva proces proširenja, uključujući vladavinu prava, demokraciju, poštovanje ljudskih prava i temeljnih sloboda, među ostalim promicanjem neovisnosti pravosuđa, ojačane sigurnosti i borbe protiv prijevara, korupcije, organiziranog kriminala, financiranja terorizma, pranja novca, utaje poreza i poreznih prijevara; usklađenost s međunarodnim pravom; jačanje slobode medija i akademske slobode te poticajnog okruženja za civilno društvo; poticanje socijalnog dijaloga; promicanje rodne ravnopravnosti, nediskriminacije i tolerancije kako bi se zajamčilo i ojačalo poštovanje prava pripadnika manjina;

Izmjena

(i) daljnje jačanje osnova na kojima počiva proces proširenja, uključujući vladavinu prava, demokraciju, poštovanje ljudskih prava i temeljnih sloboda, među ostalim promicanjem neovisnosti pravosuđa, ojačane sigurnosti i borbe protiv prijevara, korupcije, organiziranog kriminala, financiranja terorizma, pranja novca, utaje poreza i poreznih prijevara; usklađenost s međunarodnim pravom; jačanje slobode medija i akademske slobode te poticajnog okruženja za civilno društvo; poticanje socijalnog dijaloga *i zaštite radničkih prava; smanjenje dohodovnih nejednakosti; sprečavanje socijalnog dampinga*; promicanje rodne ravnopravnosti, nediskriminacije i tolerancije kako bi se zajamčilo i ojačalo poštovanje prava pripadnika manjina;

Or. en

Amandman 8

Prijedlog uredbe Članak 4. – stavak 4.

Tekst koji je predložila Komisija

U aktivnostima u okviru Instrumenta vodi se računa o ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi klimatskim promjenama, biološkoj raznolikosti i zaštiti okoliša, ljudskim pravima, demokraciji, rodnoj ravnopravnosti i, ako je primjenjivo, smanjenju rizika od katastrofa te se podupire napredak u ostvarenju ciljeva

Izmjena

4. U aktivnostima u okviru Instrumenta vodi se računa o ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi klimatskim promjenama, biološkoj raznolikosti i zaštiti okoliša, ljudskim *i radničkim* pravima, demokraciji, rodnoj ravnopravnosti i, ako je primjenjivo, smanjenju rizika od katastrofa te se

održivog razvoja, promicanjem integriranih djelovanja kojima se na koherentan način mogu stvoriti posredne koristi i ispuniti višestruki ciljevi. U tim se aktivnostima izbjegava nastajanje neupotrebljive imovine, a aktivnosti se vode načelima „nenanošenja štete” i „da se nikoga ne zapostavi” i pristupom uključivanja pitanja održivosti, na kojem se temelji europski zeleni plan.

podupire napredak u ostvarenju ciljeva održivog razvoja, promicanjem integriranih djelovanja kojima se na koherentan način mogu stvoriti posredne koristi i ispuniti višestruki ciljevi. U tim se aktivnostima izbjegava nastajanje neupotrebljive imovine, a aktivnosti se vode načelima „nenanošenja štete” i „da se nikoga ne zapostavi” i pristupom uključivanja pitanja održivosti, na kojem se temelji europski zeleni plan.

Or. en

Amandman 9

Prijedlog uredbe Članak 5. – stavak 2.

Tekst koji je predložila Komisija

Komisija prati ispunjavanje preuvjeta utvrđenih u stavku 1. prije oslobadanja sredstava za korisnike u okviru Instrumenta i tijekom cijelog razdoblja potpore koja se pruža u okviru Instrumenta, uzimajući u obzir posljednji paket za proširenje. Komisija može donijeti odluku u kojoj zaključuje da neki od tih preuvjeta nisu ispunjeni i, konkretno, uskratiti oslobađanje sredstava iz članka 21., neovisno o ispunjenju uvjeta plaćanja iz članka 16. stavka 3.

Izmjena

2. Komisija prati ispunjavanje preuvjeta utvrđenih u stavku 1. prije oslobađanja sredstava za korisnike u okviru Instrumenta i tijekom cijelog razdoblja potpore koja se pruža u okviru Instrumenta, uzimajući u obzir posljednji paket za proširenje. Komisija može donijeti odluku u kojoj zaključuje da neki od tih preuvjeta nisu ispunjeni i, konkretno, uskratiti oslobađanje sredstava iz članka 21., neovisno o ispunjenju uvjeta plaćanja iz članka 16. stavka 3. **Korisnici imaju mogućnost ispraviti nedostatke kako bi ispunili preuvjete, što će im omogućiti da, nakon pozitivne odluke Komisije, dobiju pristup sredstvima.**

Or. en

Amandman 10

Prijedlog uredbe Članak 8. – stavak 3.

Tekst koji je predložila Komisija

Sva roba i materijali koji se financiraju i nabavljuju u okviru ovog Instrumenta

Izmjena

3. Sva roba i materijali koji se financiraju i nabavljuju u okviru ovog

moraju potjecati iz bilo koje zemlje iz stavka 1. točaka (a) i (b), osim ako se roba i materijali ne mogu nabavljati pod razumnim uvjetima ni u jednoj od tih zemalja. Uz to primjenjuju se pravila o ograničenjima iz stavka 6.

Instrumenta moraju potjecati iz bilo koje zemlje iz stavka 1. točaka (a) i (b), osim ako se roba i materijali ne mogu nabavljati pod razumnim uvjetima ni u jednoj od tih zemalja. ***U tom slučaju, nabava bi trebala biti u skladu s postojećim i budućim propisima EU-a o dužnoj pažnji u lancima opskrbe.*** Uz to primjenjuju se pravila o ograničenjima iz stavka 6.

Or. en